

Apstiprināts ar  
2019. gada 28. maija  
rektora rīkojumu  
Nr. 4.3.-13/40

## Nolikums par Trauksmes celšanas principiem un kārtību Latvijas Lauksaimniecības universitātē

*(Izstrādāts balstoties uz Trauksmes celšanas likumu, spēkā no 1.05.2019.)*

### 1. Nolikumā lietotie termini:

- 1) **darba pienākumu veikšana** — noteikta darba, tostarp brīvprātīgā darba, profesionālo vai amata(dienesta) pienākumu veikšana vai pakalpojumu sniegšana Latvijas Lauksaimniecības universitātē (turpmāk –LLU) vai sadarbība ar to;
- 2) **kompetentā institūcija** — ikviena LLU struktūrvienība, kas atbilstoši sev piešķirtajai kompetencei ir pilnībā vai daļēji atbildīga par tā jautājuma risināšanu, par kuru ziņo trauksmes cēlējs, tostarp hierarhiski augstāka iestāde, amatpersona vai lēmēj institūcija, nozares vadošā iestāde (institūcija) vai institūcija, kas īsteno uzraudzību vai kontroli jautājumā, par kuru ziņo trauksmes cēlējs, izmeklēšanas iestāde vai prokuratūra — atbilstoši to kompetencei, ja iespējama ir pārkāpums ir noziedzīgs nodarījums vai likumpārkāpums;
- 3) **pārkāpums** — noziedzīgs nodarījums, administratīvs pārkāpums vai cits tiesību normu pārkāpums;
- 4) **trauksmes cēlējs** — fiziskā persona, kura sniedz informāciju par iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja persona šo informāciju uzskata par patiesu un tā gūta, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu.

### 2. Trauksmes celšana.

2.1. Trauksmes cēlējs ir tiesīgs celt trauksmi par šādiem iespējamiem pārkāpumiem:

- 1) amatpersonu bezdarbību, nolaidību vai dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu;
- 2) korupciju;
- 3) krāpšanu;
- 4) publiskas personas finanšu līdzekļu vai mantas izšķērdēšanu;
- 5) izvairīšanos no nodokļu samaksas;
- 6) sabiedrības veselības apdraudējumu;
- 7) pārtikas drošības apdraudējumu;
- 8) būvniecības drošības apdraudējumu;
- 9) vides drošības apdraudējumu;
- 10) darba drošības apdraudējumu;
- 11) sabiedriskās kārtības apdraudējumu;
- 12) cilvēktiesību pārkāpumu;
- 13) pārkāpumu publisko iepirkumu jomā;

14) konkurences tiesību pārkāpumu.

2.2. Apzināti nepatiesu ziņu sniegšana, informācijas izpaušana un ziņošana tikai par personīgu interešu aizskārumu nav uzskatāma par trauksmes celšanu.

### **3. Trauksmes celšanas mehānismi.**

3.1. Trauksmes celšanai izmanto LLU iekšējo trauksmes celšanas sistēmu, nosūtot aizpildītu trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu (pieejama LLU mājaslapā) uz speciāli šim nolūkam izveidoto e-pasta adresi *trauksme@llu.lv*

3.2. Trauksmi iespējams celt, arī sniedzot informāciju publiski, ja objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams izmantot trauksmes celšanas mehānismus vai, ja trauksmes cēlējs uzskata, ka tā ziņojumā norādītais pārkāpums ilgstoši bez objektīva iemesla netiek novērsts. Par objektīvu iemeslu nav uzskatāma personas iesnieguma neatzīšana par trauksmes cēlēja ziņojumu un neizskatīšana pēc būtības. Ja trauksme tiek celta publiski, ir aizliegts sniegt informāciju, kas satur normatīvajos aktos noteiktas neizpaužamas ziņas, kā arī ir pienākums ievērot vispārējās personas datu aizsardzības prasības.

### **4. Iekšējā trauksmes celšanas sistēma.**

LLU iekšējās trauksmes celšanas sistēmas izveidē un pilnveidošanā ir ievēroti šādi 10 vispārīgie principi:

1) **Trauksmes celšanas veicināšana.**

LLU atbalsta un veicina godprātīgu trauksmes celšanu par iespējamiem pārkāpumiem tās darbībā, nevis attur no tās.

2) **Trauksmes cēlēja identitātes neizpaušana.**

Trauksmes cēlējs var justies droši – LLU neizpauž ziņas par to, kurš ir cēlis pamatotu trauksmi par pārkāpumiem.

3) **Godprātīga un atbildīga ziņošana.**

Trauksmes cēlējs godprātīgi ziņo par iespējamiem pārkāpumiem, atbildīgi izvērtējot, cik šī informācija ir patiesa un uzticama.

4) **Neiecietība pret represijām un aizsardzība.**

LLU nepieļauj, ka darbiniekam, kurš cēlis trauksmi, tā dēļ jācieš no represijām vai nosodošas attieksmes.

5) **Pieejama kārtība.**

LLU gādā, lai informācija un kārtība, kādā celt trauksmi, ir viegli pieejama un saprotama ikvienam. Tā ietver skaidrojumu, kādos gadījumos celt trauksmi iekšēji, bet kādos – ārēji.

6) **Ziņojumu izvērtēšana.**

Trauksmes cēlēju ziņojumi tiek reģistrēti un atbildīgi izvērtēti. Atklājot pārkāpumu, sekos atbilstoša rīcība.

7) **Līdzdalība.**

Iekšējā trauksmes celšanas sistēma – jauns rīks, nolūkā veicināt ikviena LLU darbinieka iesaisti LLU darbībā un attīstībā.

8) **Atgriezeniskā saite.**

Trauksmes cēlējs saņem apstiprinājumu un informāciju par ziņojuma izskatīšanas gaitu.

9) **Samērīgums.**

Iekšējo trauksmes celšanas sistēmu veidota atbilstoši LLU lielumam un darbības specifikai, tostarp iespējamiem riskiem.

#### 10) Labāka korporatīvā pārvaldība.

Iekšējā trauksmes celšanas sistēma ir LLU pārvaldības un iekšējās kontroles rīks, kas palīdz tai laikus novērst pārkāpumus.

### 5. Trauksmes cēlēja ziņojuma iesniegšana.

1) Trauksmes cēlējs ziņojumu var iesniegt aizpildot trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu, nosūtot to uz e-pasta adresi *trauksme@llu.lv*

2) Trauksmes cēlēja ziņojumā persona norāda tās rīcībā esošo informāciju saistībā ar pārkāpumu, tostarp:

1) pārkāpuma aprakstu, minot konkrētus faktus;

2) informāciju par fiziskajām vai juridiskajām personām, par kurām trauksmes cēlējam ir dibināts pamats uzskatīt, ka tās iesaistītas šā pārkāpuma izdarīšanā.

3) Trauksmes cēlējs ziņojumā papildus norāda, vai:

1) informācija par pārkāpumu gūta, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu;

2) par šo pārkāpumu jau ir ziņots iepriekš.

### 6. Trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšana kārtība.

1) Saņemot trauksmes cēlēja ziņojumu par jautājumu, kurš pilnībā vai daļēji ir LLU attiecīgo struktūrvienību(-as) amatpersonu kompetencē, par trauksmes cēlēju ziņojumu reģistrēšanu atbildīgā persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā septiņu dienu laikā izvērtē tā pirmšķietamu atbilstību likumā noteiktajām trauksmes celšanas pazīmēm un pieņem lēmumu par iesnieguma atzīšanu par trauksmes cēlēja ziņojumu. Par pieņemto lēmumu informē iesniegumu iesniegušo personu triju darba dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas.

2) Ja saņemtais iesniegums nav attiecīgās LLU struktūrvienības kompetencē, to 10 darba dienu laikā no saņemšanas dienas pārsūta izskatīšanai pēc piekritības.

3) Pēc lēmuma pieņemšanas par iesnieguma atzīšanu par trauksmes cēlēja ziņojumu, LLU rektors(-e) vai rektora(-es) pilnvarota persona, izdod rīkojumu par speciālas komisijas izveidošanu minētā ziņojuma izskatīšanai pēc būtības. Komisijas sastāvu un tās locekļu skaitu ar rīkojumu nosaka rektors(-e). Komisija nav pastāvīga, tā tiek izveidota pēc nepieciešamības katram konkrētam gadījumam. Ja komisija konstatē, ka ir noticis pārkāpums, tā ir tiesīga lemt par piemērojamo rīcību, lai noteiktu atbildību saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, savas kompetences un tiesībspējas robežās. Ja iesnieguma izskatīšanas laikā komisija konstatē, ka ziņojumā norādītā pārkāpuma izskatīšana nav LLU struktūru kompetencē, trauksmes cēlēja ziņojums tiek pārsūtīts tālākai izskatīšanai pēc piekritības, informējot par to trauksmes cēlēju. Trauksmes cēlēja ziņojumu var nodot izskatīšanai LLU izveidotām pastāvīgām institūcijām – Ētikas komisijai, LLU Akadēmiskajai šķīrējtiesai, ja trauksmes cēlēja ziņojums atbilst to kompetencei. Par LLU rektora(-es) rīcību saņemtu trauksmes cēlēja ziņojumu, izvērtēšanai nodod LLU Senāta priekšsēdim, kurš organizē šī ziņojuma pārbaudi.

4) Komisijai, kura izskata trauksmes cēlēja ziņojumu, ir tiesības pieprasīt un saņemt no citām institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām informāciju, kas nepieciešama lietas apstākļu noskaidrošanai.

5) Par trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanas gaitu trauksmes cēlēju informē ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā no dienas, kad personas iesniegums atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu.

6) Par pārkāpumiem, kurus palīdzējis atklāt trauksmes cēlējs, izveidotā komisija sniedz informāciju publiski, neatklājot trauksmes cēlēja identitāti un ievērojot vispārējās datu aizsardzības prasības.

## **7. Trauksmes cēlēju kontaktpunkts.**

(1) Trauksmes cēlēju kontaktpunkts ir Valsts kanceleja.

(2) Personai, kura vēlas sniegt trauksmes cēlēja ziņojumu, ir tiesības vērsties trauksmes cēlēju kontaktpunktā, kuram ir šādi pienākumi:

1) nodrošināt tīmekļvietnē informāciju par trauksmes celšanas kārtību, kompetentajām institūcijām, tostarp kontaktpersonām trauksmes celšanas jautājumos, un aizsardzības garantijām;

2) sniegt atbalstu un konsultācijas personām, kuras vēlas celt trauksmi, un trauksmes cēlējiem vai viņu radniekiem trauksmes celšanas dēļ radušos jautājumu risināšanā;

3) saņemot trauksmes cēlēja ziņojumu, identificēt kompetento institūciju un 10 dienu laikā pārsūtīt saņemto ziņojumu, norādot, ka nepieciešams nodrošināt trauksmes cēlēja identitātes aizsardzību;

4) veicināt sabiedrības izpratni par trauksmes celšanu;

5) sniegt metodisku atbalstu trauksmes celšanas jomā, tostarp izstrādāt un tīmekļvietnē publikot labās prakses vadlīnijas iekšējās trauksmes celšanas sistēmas izveidei, trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu un vadlīnijas trauksmes cēlēju ziņojumu saņemšanai un izskatīšanai kompetentajās institūcijās;

6) katru gadu apkopot informāciju par trauksmes celšanu un trauksmes cēlēju aizsardzību, tostarp par pārkāpumiem, kas atklāti pēc trauksmes cēlēju ziņojumu iesniegšanas, un tīmekļvietnē publicēt pārskatu par to;

7) ja nepieciešams, sniegt Juridiskās palīdzības administrācijai atzinumu par nepieciešamību nodrošināt trauksmes cēlējam juridisko palīdzību [Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā](#) noteiktajā kārtībā, ja pirmšķietami trauksmes celšana ir atbildusi šā likuma prasībām un tās dēļ trauksmes cēlējam ir radušās nelabvēlīgas sekas, kuru risināšanai nepieciešama juridiskā palīdzība.

## **8. Trauksmes cēlēja un viņa radnieku aizsardzības garantijas**

1) Ar brīdi, kad trauksmes cēlējs ir cēlis trauksmi Trauksmes celšanas likuma [4.](#) pantā noteiktajā kārtībā, viņam un viņa radniekiem likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā ir tiesības uz:

1) identitātes aizsardzību;

2) aizsardzību pret trauksmes celšanas dēļ radītām nelabvēlīgām sekām;

3) valsts nodrošinātu juridisko palīdzību;

4) atbrīvošanu no tiesāšanās izdevumu samaksas civilprocesā un valsts nodevas samaksas administratīvajā procesā tiesā;

5) pagaidu aizsardzību civilprocesā un administratīvajā procesā tiesā;

6) atbrīvošanu no juridiskās atbildības;

7) atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo

kaitējumu;

8) konsultācijām par savu tiesību aizsardzību.

2) Ja, izskatot personas iesniegumu, netiek konstatēta tā atbilstība trauksmes celšanas pazīmēm, personai zūd Nolikuma 9.punkta 1.daļā minētās tiesības.

### **9. Trauksmes cēlēja identitātes aizsardzība.**

1) Kad saņemts trauksmes cēlēja ziņojums, iesniedzēja personas dati tiek pseidonimizēti.

2) Trauksmes cēlēja personas datiem, ziņojumam un tam pievienotajiem rakstveida vai lietiskajiem pierādījumiem, kā arī trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanas materiāliem ir ierobežotas pieejamības informācijas statuss.

3) LLU atbildīgā persona (-as) vai struktūrvienība(-as), kas saņēmusi trauksmes cēlēja ziņojumu vai veic jebkādas darbības ar to, nodrošina trauksmes cēlēja personas datu pienācīgu aizsardzību. Trauksmes cēlēja personas datus var nodot tikai LLU atbildīgajai personai(-ām) vai struktūrai (-ām), kurām tie nepieciešami trauksmes cēlēja ziņojuma vai uz tā pamata ierosinātas pārkāpuma lietas izskatīšanai vai trauksmes cēlēja vai viņa radnieku aizsardzībai.

### **10. Trauksmes cēlēja ziņojumā minētās personas identitātes aizsardzība.**

1) LLU neizpauž informāciju, kas atklāj tās fiziskās vai juridiskās personas identitāti, par kuru ziņojis trauksmes cēlējs. Minēto informāciju sniedz tikai atbildīgajām personām (speciāli trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanai izveidotās komisijas locekļiem), kuriem tā nepieciešama trauksmes cēlēja ziņojuma vai uz tā pamata ierosinātas pārkāpuma lietas izskatīšanai vai trauksmes cēlēja vai viņa radnieku aizsardzībai.

2) Minētais informācijas izpaušanas aizliegums neattiecas uz gadījumiem, kad trauksmes cēlējs vai viņa radnieks šo informāciju savu tiesību vai tiesisko interešu aizsardzības nolūkā, izpauž pats.

### **11. Aizsardzība pret trauksmes celšanas dēļ radītām nelabvēlīgām sekām.**

1) Trauksmes cēlēji un viņu radnieki netiek disciplināri vai citādi sodīti, atbrīvojot no darba vai amata, pazemināti amatā, pārcelti citā darbā vai amatā vai citādi tieši vai netieši radītas viņiem nelabvēlīgas sekas tāpēc, ka trauksmes cēlējs ir sniedzis trauksmes cēlēja ziņojumu.

2) Ar trauksmes celšanu saistītās nelabvēlīgās sekas atkarībā no to veida novērš atbilstoši tiesību aktiem, kas regulē darba tiesiskās vai citas pārkāptās tiesiskās attiecības.